

HOE GAAT EEN CIVIELE RECHTSZITTING IN ZIJN WERK?

Voor het hekje verschijnen

De gemiddelde Nederlander is één keer in zijn leven betrokken bij een rechtszaak. U als dga bent geen gemiddelde Nederlander. Voor u is de kans om betrokken te raken bij een procedure groter, al zult u de deur bij de rechtbank ook niet platlopen. Als het even kan, probeert u rechtszaken waarschijnlijk te vermijden. Hoe te handelen als u onverhoopt toch tegenover een rechter komt te zitten?

In dit artikel wordt uiteengezet hoe het er aan toegaat bij een civiele rechtszitting. In de meeste civiele procedures is het verplicht om een advocaat in te schakelen. Alleen zaken bij de kantonrechter mag u zonder advocaat voeren. De kantonrechter behandelt zaken met een belang van minder dan € 25.000, arbeidszaken en zaken die te maken hebben met huur.

Dagvaarding

De procedure begint met een dagvaarding, waarin de eisende partij omschrijft wat hij wil hebben van de gedaagde partij. In de dagvaarding staat vermeld op welke datum en welk tijdstip de gedaagde bij de rechtbank moet verschijnen. Daar begint de verwarring al. De partijen worden op deze datum helemaal niet bij de rechtbank verwacht. Met deze tekst in de dagvaarding wordt alleen maar bedoeld dat zich uiterlijk op deze datum een advocaat bij de rechtbank moet melden die de zaak behandelt. De eerste stap van deze advocaat is dat hij schriftelijk reageert op de dagvaarding. Vervolgens bepaalt de rechtbank vrijwel altijd dat een zoge-

noemde comparitiezitting moet plaatsvinden. De gedachte achter het houden van een zitting is dat een rechterlijke beslissing voor partijen beter te verkroppen is als zij zelf in de gelegenheid zijn geweest om aan de rechter hun verhaal te doen. Bovendien heeft de rechter vaak vragen over wat er precies is voorgevallen tussen partijen.

Als het goed is, hebben de advocaten de relevante feiten en omstandigheden in de stukken al aan de rechtbank gepresenteerd, maar de rechter hoort de details liever van de betrokkenen zelf. De zaak komt voor de rechter pas echt tot leven als hij de hoofdrolspelers voor zich heeft zitten.

Aanwezigheid

U moet dan ook zelf naar de zitting komen, u kunt niet volstaan met het sturen van uw advocaat. De rechter wil van u horen wat de achtergrond is van de zaak. De juridische praatjes van uw advocaat kent hij al. Als uw bv partij is in de procedure, wordt u als bevoegd vertegenwoordiger in ieder geval verwacht

bij de zitting. De rechtbank wil dat er namens de bv iemand aanwezig is die zo nodig bevoegd is om een schikking te treffen en iemand die inhoudelijk van de zaak op de hoogte is. Mogelijk weet één van uw werknemers veel beter dan u waar de zaak feitelijk over gaat. Neemt u hem in dat geval vooral mee. Als u niet in de rechtszaal verschijnt, gaat de zitting meestal gewoon door. Dat is niet in uw voordeel. De rechter zal dan met veel belangstelling het verhaal van uw wederpartij aanhoren. De rechter kan ook besluiten de zitting niet door te laten gaan en u veroordelen in de gemaakte kosten.

Openbaar

De zitting is openbaar. U mag dus bekenden en familieleden meenemen. Zij kunnen een morele steun zijn. U kunt ook mensen meenemen die bij de zaak betrokken zijn geweest en zich mogelijk details herinneren die u niet meer helder voor de geest staan. Ook journalisten mogen de zitting volgen. Dat gebeurt bij procedures tussen bedrijven bijna nooit, maar het mag wel, terwijl er mogelijk zeer gevoelige bedrijfsinformatie ter sprake komt.

Etiquette

Opstaan voor de rechter is misschien wel beleefd, maar u zult daar zelden de kans voor krijgen. Als u de zaal binnenkomt, zit de rechter er al. Het is niet gebruikelijk om de rechter een hand te geven. De rechter begint de zitting met enkele huishoudelijke mededelingen. Hij of zij

stelt zichzelf voor, en ook de griffier. In veel gevallen verdwijnt de griffier daarna meteen weer omdat de rechter zelf ook wel aantekeningen kan maken. De rechter inventariseert wie er aanwezig zijn en controleert of iedereen over dezelfde stukken beschikt.

Vervolgens start de rechter zijn onderzoek naar de feiten. U kunt zich dan niet achter uw advocaat verschuilen. De rechter wil van u horen hoe het allemaal gegaan is. Een goede rechter toont zich nieuwsgierig en vraagt door. Reken erop dat u zich er niet van af kunt maken met nietszeggende antwoorden. De formele aanspreekvorm voor de rechter is 'edelachtbare', maar u zet zichzelf een beetje voor gek als u de rechter daarmee daadwerkelijk aanspreekt. Gewoon meneer of mevrouw de rechter is beleefd genoeg.

Druk

Soms heeft de rechter ook nog specifieke juridische vragen aan uw advocaat. Heel veel ruimte bestaat daarvoor niet. De juridische ins en outs van de zaak worden voornamelijk schriftelijk behandeld. De comparatiezitting is in de eerste plaats bedoeld om de feiten helder te krijgen en om te proberen of het (toch nog) lukt om een schikking te treffen. Vaak stuurt de rechter de partijen halverwege de zitting de gang op met de opdracht in overleg een oplossing te vinden. De druk die een rechtszitting met zich meebrengt leidt er soms toe dat uw wederpartij eindelijk bereid is in te schikken en een regeling te treffen.

De druk kan nog wat worden opgevoerd doordat de rechter zijn voorlopige oordeel over de zaak geeft. Het uiteindelijke vonnis kan natuurlijk anders uitvallen, maar u weet dan welke kant het waarschijnlijk opgaat. Met die wetenschap zijn partijen soms in staat alsnog tot afspraken te komen. Dat kan praktischer zijn dan het afwachten van een vonnis, waarvan de details alle partijen misschien slecht uitkomen. Bovendien kan het heel lang duren voordat u een vonnis ontvangt. De standaardtermijn voor een vonnis is zes weken na de zitting. Een enkele keer is het vonnis al

eerder af, maar meestal duurt het (veel) langer, al snel een half jaar of meer.

Schikking

De rechter zal er bij u stevig op aandringen om een schikking te treffen. Als partijen hun zaak zelf oplossen, hoeft de rechter geen vonnis te schrijven. Dat scheelt weer een paar uur werk. Rechtbanken hebben nog altijd te kampen met forse achterstanden, dus tijdwinst is welkom. U moet zich daardoor niet onder druk laten zetten. U heeft recht op een vonnis. U hoeft geen genoegen te nemen met slappe voorstellen van de wederpartij omdat de rechter zo graag wil dat u schikt. U hoeft ook niet aan de rechter uit te leggen waarom het niet gelukt is om op de gang tot een oplossing te komen. Advocaten mogen op grond van hun beroepsregels zelfs niet aan de rechter vertellen hoe de schikkingsonderhandelingen zijn verlopen. Als uw wederpartij en u er niet in slagen om tijdens de zitting een regeling te treffen, is de procedure in

principe ten einde en komt er een vonnis. Alleen in bijzondere gevallen volgt er na de comparatiezitting nog een schriftelijke ronde (replik en dupliek). Dat kan nodig zijn als de zaak juridisch complex is of als er nog onduidelijkheid is over het bewijs.

Deurwaarder

Als het u wel lukt om tijdens de zitting een schikking te treffen, worden de afspraken door de rechter vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst. Deze overeenkomst is onderdeel van het proces-verbaal van de zitting. Dit document levert een executoriale titel op, het is dus net zo veel waard als een vonnis. Als uw wederpartij zich niet aan de afspraken houdt, kunt u de deurwaarder op hem afsturen. De deurwaarder kan met het proces-verbaal in de hand afdwingen dat de afspraken alsnog worden nagekomen.

Bert van Mieghem, advocaat bij Wybenga Advocaten, e-mail: vanmieghem@wybenga-advocaten.nl